

Met meetstok en vingers de stal in

Feiten en cijfers over de jongveeopfok op de Waiboerhoeve tussen 16 en 20 maanden

Op 22 maanden kalven, dat is het doel van de jongveeopfok van de Waiboerhoeve. Veteelt volgt het uitbesteden van de opfok en bekeek de hoogdrachtige vaarzen. Voor het afkalven groeien de pinken bijna een kilo per dag en hun conditiescore ligt constant op 2,8.

De eerste vaarzen zijn alweer terug naar de Waiboerhoeve. Vanaf augustus 2006 heeft opfokker Lammert Hendriksen uit Biddinghuizen de jongste generatie dieren van het praktijkbedrijf onder zijn hoede. Komende maanden zal het aantal dat teruggaat flink opgevoerd worden. Dan ook zullen de resultaten zichtbaar worden van een ambitieus opfokplan dat toewerkt naar kalven op 22 maanden.

Veteelt volgt de ontwikkelingen van het project op de voet. Juni 2007 is er een scherpe analyse gemaakt over het eerste jaar, nu is het tijd de opfokperiode rondom het insemineren te evalueren. Wordt de doelstelling van kalven op 22 maanden gehaald? 'Ja', is meteen het duidelijke antwoord van Lammert Hendriksen. 'We hebben een doel gesteld, we monitoren de resultaten elke zes weken en sturen bij waar nodig', vult Edwin van Werven, verkoop leider rundvee bij De Heus Voeders, aan.

De groeicijfers over de periode van 16 tot 20 maanden zijn heel goed, zo laten de statistieken zien. Rondom het insemineren is de groei 600 gram per dag. Daarna hebben de dieren, heel bijzonder, nog een enorme groeispurt gemaakt. 'Dat was helemaal nieuw voor ons', licht Van Werven toe. 'Volgens de boekjes zouden ze rond die 600 gram blijven, maar ze groeien wel tot een kilo per dag in de laatste maanden, inclusief de dracht natuurlijk.' Een voorzichtige verklaring kan hij ook geven. 'Met deze opfok zorgen we ervoor dat de pinken veel skelet en ribbenkast krijgen. Blijkbaar is dat genoeg om er meer kilo's vlees aan te hangen.'

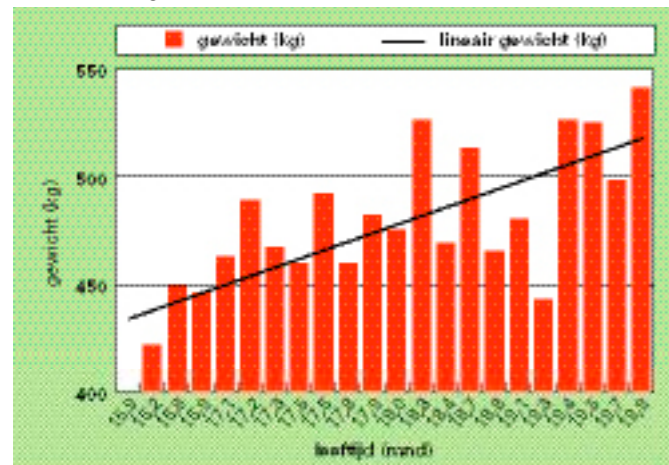
Conditie score zeer constant

Hendriksen signaleert in die groeimaanden ook een enorme ruwvoeropname. 'De hele opfok is erop afgestemd de pensontwikkeling te stimuleren, dat komt er uiteindelijk ook uit.'

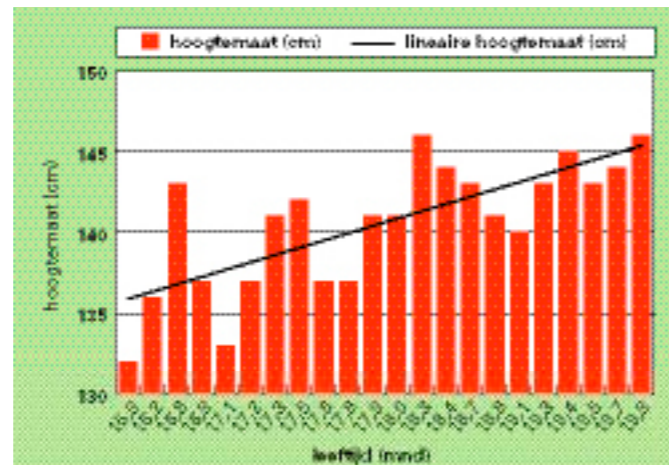
En ook de hoogtemaat loopt volgens

Figuur 1 – De groeicurve van groepjes jongvee tussen 16 en 20 maanden (ze groeien van 430 naar 510 kilo)

Figuur 2 – De hoogtemaat van groepjes jongvee tussen 16 en 20 maanden (tussen 1,36 en 1,45 m)

Van 17 naar 16 en uiteindelijk 15 procent ruw eiwit in het rantsoen

planning. Veel dieren halen met 20 maanden al de gewenste maat bij afkalven van 1,45 meter. 'Ze hebben zich evenredig ontwikkeld vanaf 1,36 meter op 16 maanden leeftijd', vertelt Waiboerhoevebedrijfsleider Jan Bloemert, die zegt altijd een meetstok in de stal te gebruiken. 'En onze vingers. Je blijft voelen aan de dieren hoe de vetbedekking is en of de uier dreigt te vervetten. Zo voorkom je onkanke uiers en later een te hoog celgetal. Belangrijk is het tijdens de hele jongveeopfok de regie te blijven houden.' Bijzonder opvallend in deze fase is het zeer constante niveau van de conditie

score tijdens de opfokperiode. Deze ligt constant op 2,8. 'Negentig procent zit tussen 2,5 en 3', zegt Van Werven, terwijl hij aangeeft dat van tevoren was ingezet op een uiteindelijke conditiescore tussen 3 en 3,5 aan het eind van de opfok. 'De dieren zijn wat ranker dan gepland, maar ze hebben een prima schone ruglijn en hun ribbenkast is goed te zien. Ze hebben veel karkas ontwikkeld.' 'Ze zijn melkrijke en vitale pinken. Ze vervetten niet en dat is belangrijk voor een goede opstart van de lactatie. Bovendien legt deze conditiescore geen druk op benen en klauwen, waardoor ze prima mobiel blijven.'

Vijftien procent ruw eiwit

Aan de basis van deze goede resultaten staat een rantsoen met een goede eiwit-energieverhouding. Voor de allerjongste kalveren is 17 procent ruw eiwit gewenst, in de puberleeftijd van 8 tot 14 maanden is 16 procent genoeg en in de fase daarna bevat het rantsoen 15 procent ruw eiwit. Aan deze eiwitpercentages is nog wat gesleuteld. 'De mest was te licht van kleur en te stijf, daarom hebben we iets soja bij het rantsoen gedaan', vertelt Van Werven, die aangeeft dat het belangrijk is naast de rantsoenberekening ook naar de dieren te blijven kijken. 'Kuilen doen in de praktijk soms andere dingen dan op papier, de dieren vertellen wel hoe het gaat en elk onsje kan dan een belangrijk verschil maken.'

Ook het energieaanbod hoort hoog te zijn. 'Ze krijgen een voerkwaliteit van zo'n 850 vem per kg droge stof', vertelt Van Werven. Het betekent bij Hendriksen in de stal dat de pinken volop kuilvoer krijgen, aangevuld met een mineralenmengsel met organisch gebonden spore-elementen en een hoog vitamine-niveau.

Bij Hendriksen hoeven de dieren het niet, zoals op een regulier melkveebedrijf, met de mindere kwaliteit kuil of voorresten te doen. 'Ze krijgen kwalitatief goed voer', noemt Van Werven als

voordeel van een professionele opfokker ten opzichte van een bedrijf met melkkoepen en jongvee. 'Daarom kunnen we de lat hoog leggen, alles draait erom dat het jongvee het beste krijgt. Op de meeste bedrijven krijgt het oudere jongvee te veel energie en te weinig ruw eiwit.' Dat is ook de ervaring van de verkoop leider. 'Het gevolg is vervetten en te weinig ontwikkeling van botten en spieren; die blijven platter.'

Hoe waren de resultaten van inseminatie? Rond de leeftijd van 13,5 maanden zijn de pinken geïnsemineerd. 'Bij 370 kilo en een hoogtemaat van 1,33 meter', vertelt Hendriksen. 'Maar dat heb ik niet heel strak gehanteerd.' Per dier en per tochtigheid heeft hij afgewogen of het juiste moment er was. Soms wachtte de opfokker nog drie weken voor hij de inseminator belde. 'Drie weken erbij met deze groei is toch weer 20 kilo. Sommige dieren hebben dat net nodig.' De resultaten zijn goed. Het non-returnpercentage op 56 dagen bedraagt 76 en het efficiëntiegetal 1,59. Slechts 16 procent van de pinken heeft meer dan twee inseminaties nodig. 'We doen drachtcontrole op zes weken, dat is ook een belangrijk item om de vruchtbaarheid te monitoren.'

Aparte vaarzenegroep

Eruit halen wat er genetisch inzit, dat is het doel van de snelle opfok. 'Ook al worden ze 1,55 meter hoog,' geeft Bloemert aan, 'dan passen we de ligboxen in de stal wel aan.' De opvang op het melkveebedrijf is trouwens sinds kort extra goed geregeld. 'We hebben een speciale vaarzenegroep. Dan hebben de vaarzen geen concurrentie van oudere koeien.' 'Het past allemaal in het streven de vervanging op het praktijkcentrum terug te dringen naar 20 procent. 'We zijn daarom ook scherp op een goede jongveeopfok. We willen sterke vaarzen met zo min mogelijk uitval. De resultaten blijven we ook na afkalven kritisch volgen.'

Alice Booij